

14 APRIL 2013 – DERDE PAASZONDAG

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

— Jean BASTIAENS —

Simon Petrus, heb je Mij lief?

TIJDENS DEZE PAASZONDAGEN komen de lezingen uit telkens dezelfde boeken: uit de Handelingen, uit het boek Openbaring en uit het Johannesevangelie. Alleen in deze paastijd is de Kerk zo vrijmoedig om de lezing uit het Oude Testament achterwege te laten, hoewel de hele kerkelijke kalender er ons telkens weer op wijst dat alles begint bij de boeken van het eerste verbond. Of om het in andere woorden te zeggen: de Kerk vervangt Israël niet, maar is een gemeenschap van Jezusvolgelingen die aan Israël toebehoort. In de eerste lezing horen we Petrus dan ook verkondigen dat GOD „Jezus tot Gids en tot Verlosser heeft verheven aan zijn rechterhand om aan Israël bekering en vergeving van zonden te schenken”.

Die Petrus heeft een diepgaande verandering ondergaan: hij die vanuit een beperkte zelfkennis meende Jezus nooit te zullen verloochenen, heeft tot zijn schade en schande moeten ervaren dat de werkelijkheid vaak anders is dan wat wij ons daarvan voorstellen. Petrus is ongetwijfeld door een diep dal gegaan. Vertwijfeling, wanhoop, schaamte, verdriet: het is zijn deel geworden. Terwijl Jezus aan het kruis hing, maakte Petrus zijn eigen ultieme beproeving door. Had Jezus hem niet gezegd: „Zie toe dat je staande blijft wanneer je op de proef wordt gesteld”?

Pinksteren heeft van Petrus een nieuwe mens gemaakt, een nieuwe schepping. Het is alsof alle oude banden die hem knelden en gevangen hielden, losgerukt zijn en er een heel nieuwe wind door zijn leven waait. Waar hij eerst angst had om voor een van de slaven van een hogepriester te erkennen dat hij bij Jezus hoorde (Johannes 18, 26), zal hij nu voor de verzamelde leden van het Sanhedrin een vrijmoedig getuigenis afleggen: „Men moet GOD meer gehoorzamen dan mensen” (eerste lezing).

Van een zelfde verandering horen we ook spreken in de evangelielezing. Het betreft een verschijning van Jezus aan het meer van Galilea, door Johannes ‘meer van Tiberias’ genoemd. Vijf leerlingen hebben de stad Jeruzalem achter zich gelaten en zijn teruggereisd naar Galilea. Wat nu? Jezus is gestorven, maar zijn graf is leeg. Wat nu? Simon Petrus zegt tegen zijn kompanen: „Ik ga vissen”, en het lijkt alsof daarin doorklinkt dat hij zijn oude stiel en zijn oude leven weer wil oppakken. Een mens moet toch ergens van leven. Maar de jacht op vis wordt een mislukking: de hele nacht kunnen ze niets vangen. En dan, wanneer de ochtend gloort, staat Jezus aan de oever van het meer, als een vage en onbekende gestalte. Maar zijn woorden klinken bekend: „Gooit het net aan de andere kant uit.” En ze doen de vangst van hun leven. Het is de beminde leerling die als eerste begrijpt dat het Jezus is die daar staat. En wanneer Petrus dat verneemt, springt hij in het meer – zijn karakter is niet veranderd – en vecht hij zich door het water naar Jezus toe.

Eerst vraagt Jezus de leerlingen om vis en vervolgens biedt Hij hun zelf vis aan – iets zoals in de eucharistie, wanneer wij gaven aanbrenge die Jezus ons vervolgens als zijn gave toebedeelt. „En Jezus neemt het brood en geeft het hun en zo ook de vis.” Het is vroeg in de ochtend.

En dan volgt er een intieme dialoog tussen Jezus en Simon Petrus die helemaal bij het voorafgaande hoort. Let goed op de aansprekingen: Jezus spreekt steeds over ‘Simon, zoon van Johannes’. En bij de derde vraag, vernemen we dat Petrus bedroefd wordt. Simon, de zoon van Johannes, dat is de visser uit Galilea, zo kennen de mensen hem bij zijn naam. Maar Petrus is eigenlijk de titel die Jezus aan Simon gegeven heeft. In Johannes 1, 42 horen we Jezus zeggen: „Jij bent Simon, de zoon van Johannes, maar voortaan zul je Kefas heten” (dat is Petrus, ‘rots’). Tot driemaal toe stelt Jezus aan Simon dezelfde vraag: „Heb je Mij lief?” En inderdaad, het haalt bij Simon de oude wonde van zijn verloochening open. Zoals de Verrezenen de tekens van zijn kruiswonden blijft dragen, zo zal Simon zijn verloochening met zich mee blijven dragen. En toch is hij de ‘rots’. Wanneer Jezus hem de vraag voor de derde maal stelt, antwoordt Petrus bedroefd: „Heer, Gij weet alles. Gij weet dat ik U bemin.” Maar Jezus laat verstaan dat mislukking en kruis de weg naar nieuw leven niet in de weg staan, integendeel. En daarom geeft Hij tot driemaal toe de opdracht: „Weid mijn schapen.”

Het is Jezus die Simon tot ‘rots’ maakt, een betrouwbare getuige door lijden en dood heen. Die betrouwbare getuige zal hij ten leste ook worden wanneer hij „zijn handen zal uitstrekken” – namelijk aan een kruis – en op die manier, zoals Jezus, GOD zal verheerlijken. De oproep van Jezus aan het adres van Simon Petrus is nu niet meer vergeefs: „Volg Mij.”

EERSTE LEZING

HANDELINGEN DER APOSTELEN 5, 27b-32.40b-41

In die dagen ondervroeg de hogepriester de apostelen: „Hebben wij u niet uitdrukkelijk verboden in de Naam van Jezus onderricht te geven? Door uw toedoen is heel Jeruzalem vol van uw leer. Bovendien wilt gij ons het bloed van die man aanrekenen.”

Maar Petrus en de andere apostelen gaven ten antwoord: „Men moet God meer gehoorzamen dan de mensen. De God van onze vaders heeft Jezus ten leven gewekt, aan wie gij u vergrepen hebt door Hem aan het kruis te slaan. Hem heeft God als Leidsman en Verlosser verheven aan zijn rechterhand om aan Israël bekering en kwijtschelding van zonden te schenken. Van dit alles zijn wij getuigen, maar ook de heilige Geest die God geschonken heeft aan wie Hem gehoorzamen.”

Maar men verbood de apostelen te spreken in de naam van Jezus en stelde hen in vrijheid. Zij verlieten de Hoge Raad, verheugd dat ze waardig bevonden waren smaad te lijden omwille van Jezus’ Naam.

TWEDE LEZING

APOKALYPS 5, 11-14

Ik, Johannes, zag toe en hoorde de stem van talloze engelen rondom de troon en de stem van de levende wezens en van de oudsten; en hun getal was tienduizenden tienduizendtallen en duizenden duizendtallen; en zij riepen luid: „Waardig is het Lam dat geslacht werd te ontvangen de macht en de rijkdom, de wijsheid en de kracht, en eer en heerlijkheid en lof.”

En elk schepsel in de hemel en op de aarde en onder de aarde en in de zee, het hele heelal hoorde ik roepen: „Aan Hem die gezeten is op de troon en aan het Lam zij de lof en de eer en de roem en de kracht in de eeuwen der eeuwen!” En de vier levende wezens zeiden: „Amen.”

En de oudsten vielen in aanbidding neer.

EVANGELIE

JOHANNES 21, 1-19

In die tijd verscheen Jezus andermaal aan de leerlingen bij het meer van Tiberias. De verschijning verliep als volgt. Er waren bijeen Simon Petrus, Tomas die ook Didymus genoemd wordt, Natanaël uit Kana in Galilea, de zonen van Zebedeus en nog twee van zijn leerlingen. Simon Petrus zei tot hen: „Ik ga vissen.” Zij antwoordden: „Dan gaan wij mee.” Zij gingen dus op weg en klommen in de boot, maar ze vingen die nacht niets. Toen het reeds morgen begon te worden, stond Jezus aan het strand, maar de leerlingen wisten niet dat het Jezus was. Jezus sprak hen aan: „Vrienden, hebt gij soms wat vis?” „Neen,” zeiden ze. Toen beval Hij hun: „Werpt het net uit, rechts van de boot, daar zult ge iets vangen.” Nadat ze dit gedaan hadden, waren ze niet meer bij machte het net op te halen vanwege de grote hoeveelheid vissen. Daarop zei de leerling van wie Jezus veel hield tot Petrus: „Het is de Heer!”

Toen Simon Petrus hoorde dat het de Heer was, trok hij zijn bovenkleed aan – want hij droeg slechts een onderkleed – en sprong in het meer. De andere leerlingen kwamen met de boot, want zij waren niet ver van de kust, slechts ongeveer tweehonderd el, en sleepten het net met de vissen achter zich aan. Toen zij aan land waren gestapt, zagen zij dat er een houtskoolvuur was aangelegd met vis erop en brood. Jezus sprak tot hen: „Haalt wat van de vis die gij juist gevangen hebt.” Simon Petrus ging weer aan boord en sleepte het net aan land. Het was vol grote vissen, honderddrieënvijftig stuks, en ofschoon het er zoveel waren, scheurde het net niet. Jezus zei hun: „Komt ontbijten.” Wetend dat het de Heer was, durfde geen van de leerlingen Hem vragen: „Wie zijt Gij?” Jezus trad dichterbij, nam het brood en gaf het hun en zo ook de vis. Dit nu was de derde keer dat Jezus aan de leerlingen verscheen sinds Hij uit de doden was opgestaan.

Na het ontbijt zei Jezus tot Simon Petrus: „Simon, zoon van Johannes, hebt gij Mij meer lief dan deze mij liefhebben?” Hij antwoordde: „Ja Heer, Gij weet dat ik U bemin.” Jezus zei hem: „Weid mijn lammeren.” Nog een tweede maal zei Hij tot hem: „Simon, zoon van Johannes, hebt ge Mij lief?” En deze antwoordde: „Ja, Heer, Gij weet dat ik U bemin.” Jezus hernam: „Hoed mijn schapen.”

Voor de derde maal vroeg Hij: „Simon, zoon van Johannes, hebt ge Mij lief?” Nu werd Petrus bedroefd, omdat Hij hem voor de derde maal vroeg: „Hebt ge Mij lief?” en hij zei Hem: „Heer, Gij weet alles; Gij weet dat ik U bemin.” Daarop zei Jezus hem: „Weid mijn schapen. Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Toen ge jong waart, deedt ge zelf uw gordel om en gingt waarheen ge wilde, maar wanneer ge oud zijt, zult ge uw handen uitstrekken, een ander zal u omgorden en u brengen waarheen ge niet wilt.” Hiermee zinspeelde Hij op de dood waardoor hij God zou verheerlijken. En na deze woorden zei Hij hem: „Volg Mij.”

Schriftlezingen © Katholieke Bijbelstichting
’s Hertogenbosch, www.bijbel.net